Examenul de bacalaureat național 2016
Proba E. d)
Filosofie

Model

Profilul umanist din filiera teoretică şi toate profilurile şi specializările din filiera vocaţională, cu excepţia profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Scrieţi pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situaţiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. O persoană care se întreabă dacă viața merită sau nu să fie trăită se confruntă cu problema:
a. celei mai bune forme de guvernare
b. sensului vieții
c. temeiurilor moralității
d. naturii cunoașterii

2. În sens strict, întrebarea „*Care dintre acţiunile omului sunt morale?*” aparţine domeniului:
a. esteticii
b. metafizicii
c. eticii
d. teoriei cunoașterii

3. Abordarea unor teme/probleme specifice filosofiei morale din perspectiva eticii aplicate presupune, în esenţă, identificarea:
a. principiilor morale care stau la baza unui anumit comportament sau act uman
b. acelui cadru universal şi necesar în care orice acţiune, indiferent de conţinut, dobândeşte valoare morală
c. implicaţiilor morale ale oricărei situaţii concrete de viaţă, indiferent de contextul în care se desfășoară acțiunea
d. conţinutului acţiunii morale, indiferent dacă este vorba despre plăcere, fericire sau cunoaştere

4. Ca tip de libertate social-politică, *libertatea negativă* diferă de cea pozitivă prin faptul că presupune:
a. capacitatea de a ne realiza efectiv scopurile pe care ni le propunem, fără a încălca legile
b. implicarea în acțiuni dăunătoare altor oameni sau ordinii social-politice
c. implicarea neîngrădită în orice fel de acțiuni colective
d. absenţa constrângerilor arbitrare, nejustificate (impuse de alţi oameni sau de regimul politic)

5. În mod frecvent, asumarea responsabilității social-politice poate însemna:
a. încălcarea legilor care nu te avantajează
b. denunțarea opozanților unui regim totalitar
c. respectarea legilor în vigoare într-un stat de drept
d. acceptarea mitei ori a altor foloase necuvenite

6. Întrucât presupun implicarea statului pentru realizarea lor, drepturile socio-economice ale omului sunt considerate a fi drepturi:
a. pozitive
b. naturale
c. negative
d. inalienabile

7. R. Descartes consideră că ideile care se impun spiritului nostru în mod clar şi distinct sunt:
a. false
b. adevărate
c. înșelătoare
d. incerte

8. Din perspectiva teoriei adevărului corespondență, o propoziţie precum „*Pisica vecinilor a prins un șoarece.*” este adevărată dacă şi numai dacă:
a. are urmări benefice pentru viaţa noastră
b. este în concordanță cu alte propoziții deja acceptate ca adevărate
c. întrunește consensul tuturor cercetătorilor competenţi
d. faptele stau în realitate exact aşa cum sunt ele descrise în propoziţie

9. Deşi J. S. Mill este adeptul unei concepţii etice de factură hedonistă, teoria sa morală nu este una rudimentară, întrucât filosoful britanic:
a. propune un principiu al egalităţii calitative a valorilor
b. pretinde că fericirea, înţeleasă ca activitate conformă cu virtutea, rezidă în acţiunile în care păstrăm *justa măsură*
c. admite, în afara deosebirilor cantitative, şi diferenţierea calitativă a plăcerilor, proclamând superioritatea plăcerilor spirituale
d. admite că ideal (şi, totodată, moral) ar fi să avem o viaţă lipsită de durere şi bogată în plăceri, indiferent dacă acestea sunt plăceri nobile sau plăceri vulgare

10. Guvernul unui stat democratic trebuie să intervină, prin politicile publice pe care le adoptă în sectorul respectiv, pentru asigurarea dreptului la:
a. opinie liber exprimată
b. educație gratuită
c. viață îndelungată
d. proprietate privată

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Analizaţi succint, din perspectivă filosofică, problematica *raportului dintre filosofie şi viaţă*, având în vedere următoarele repere:
- numirea unui filosof care, în scrierile sale, a făcut referiri la problematica *raportului dintre filosofie şi viaţă*; **4 puncte**
- precizarea unei teze/perspective filosofice despre *raportul dintre filosofie şi viaţă*; **4 puncte**
- prezentarea tezei/perspectivei filosofice precizate; **6 puncte**
- ilustrarea tezei/perspectivei filosofice pe care aţi prezentat-o, printr-un exemplu concret de situaţie din societatea contemporană; **6 puncte**
- formularea unei obiecţii la adresa tezei/perspectivei filosofice pe care aţi prezentat-o; **6 puncte**
- menționarea unei relații existente între termenii *filosofie* și *iubire de înţelepciune.* **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:
(*...) într-adevăr, eroarea nu este doar o negaţie, ci o privaţie, adică lipsa unei cunoştinţe anumite ce ar trebui, într-o privinţă, să se afle în mine (...). Apoi, întorcându-mă mai mult către mine și cercetând ce sunt greșelile mele (care singure dovedesc o anumită nedesăvârșire în mine) bag de seamă că ele atârnă de două principii întâlnite la un loc, anume de facultatea de a cunoaște, care e în mine, și de facultatea de alegere, ori libertatea arbitrului, cu alte cuvinte de intelect și totodată de voință (…).* (R. Descartes, *Meditaţii despre filosofia primă*)

Răspundeți următoarelor cerințe:
1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale erorii. **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *intelect* și *voință.* **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Extremele teoriilor politice sunt etatismul și anarhismul.
1. Menționați trei trăsături doctrinare specifice etatismului. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între stat și cetățean, din perspectiva etatismului. **4 puncte**